

Talousvaliokunnan puheenjohtajan Kaj Turusen kommenttipuheenvuoro energia- ja ilmastostrategi- an avausseminaarissa 25.11.2015

Hyvät ministerit, arvoisat kuulijat

Kommentoin nyt talousvaliokunnan puheenjohtajana talouden kannalta ja myös henkilökohtaisesti.

Hallitusohjelman energiaan liittyvät tavoitteet ovat monelta kannalta katsottuna hyviä. Ne ovat riittävän kunnianhimoisia, että Suomi voi hyvällä omallatunnolla raportoida ne aikanaan mukaan EU:n yhteisiin vuotta 2030 koskeviin tavoitteisiin. Tavoitteet myös korostavat kotimaisia energiaratkaisuja, erityisesti bioenergiaa. Myös turpeen asema on mainittu hallitusohjelmassa, se on muun kotimaisen uusiutuvan energian lisäksi nostamassa energian käytön omavaraisuuden yli 55 %:iin 2020-luvulla. Sanoin tietoisesti "muun kotimaisen uusiutuvan energian", koska se että onko turve uusiutuva energian raaka-aine, ei ole mielipidekysymys. Tosi asia on, että turve uusiutuu, tosin hitaasti. Koska hallitusohjelman tavoitteilla tähdätään tuntuviin lisäyksiin lähinnä metsäpohjaisen bioenergian käytössä, niin tällä tulee olemaan myös merkittäviä työllisyysvaikutuksia. Suuri osa tästä vaikutuksesta kohdistuu kaupunkiseutujen ulkopuolelle, eli aluetalous on tässä ohjelmassa hyötyjäänä.

Etenkin öljyn käytön puolitus ja vähäisessä määrin myös kivihielestä luopuminen vaikuttavat väistämättä myös energiatuotteiden kauppataaseeseen. Kauppataase on tuontien energian suuresta määrästä johtuen ollut perinteisesti reilusti negatiivisella puolella, on siis tuotu enemmän kuin viety. Kauppataaseen paraneminen vaikuttaa suoraan yhteiskunnan taloudelliseen tilaan, enää ei raha virtaa ulkomaisiin taskuihin vaan pysyy suomalaisen yhteiskunnan käytössä.

Hallitusohjelman energiavoitteet ovat kaikkien yhteisesti hyväksymiä, eikä niitä kukaan halua kiistää tai vesittää. Kuitenkin, kun lähdetään toteuttamaan kivihiehlen energiakäytön lopettamista ja öljyn käytön puolittamista, ei pitäisi rynnätä suin päin sanoista tekoihin vaan tarkasteltava erilaisten toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksia laajasti. Varsinkin öljyn käytön puolituksessa on kyse niin merkittävästä tavoitteesta, että pitää olla tarkkana mahdollisten kilpailukykyvaikutusten kanssa. Kun öljyn käyttöä korvataan muilla polttoaineilla, varsinkin liikennekäytössä, niin kustannukset saattavat helposti kohota suuremmiksi kuin öljyä käyttäen ja tämä kyllä rasittaa yritysten taloutta. Ilman kilpailukykyä ja tuotteiden myyntiä, emme kauaa menesty. Ilmastonmuutoksen torjuminen ja siihen liittyvät energiaratkaisut ovat tärkeitä, mutta samanaikaisesti pitää huolehtia myös kilpailukykyä, näin on todettu myös EU:n tasolla.

Kunnianhimoisten ja monialaisten tavoitteiden takia on hyvä, että tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan kokonaisuutena energia- ja ilmastostrategiassa. Osaoptimointiin tai oman lempitavoitteen ajamiseen en nyt ole mahdollisuutta.

Edellisen hallituksen aikana saatiin valmiiksi parlamentaarisen energia- ja ilmastokomitean mietintö, Energia- ja ilmastotiekartta, joka tarkasteli eri energiaa tuottavien ja käyttävien sektoreiden vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia, kun tavoitellaan hiilineutraalia yhteiskuntaa. Tiekartta tehtiin toimimaan nimensä mukaisesti strategisena ohjeena matkalla kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa ja se tarkasteli vielä pidempää ajanjaksoa kuin nyt käynnistyvä energia- ja ilmastostrategiatyö. Tiekartassa tähtäin oli vuoteen 2050 ja strategiassa vuoteen 2030. Toinen ero näiden kahden suunnitelman välillä on se, että tiekartta ei linjannut toimenpiteitä, vaan tarkasteli lähinnä erilaisia mahdollisuuksia ja niiden hyviä ja huonoja puolia. Energia- ja ilmastostrategia taas ottaa ratkaistavaksi käytännön kysymyksiä. Tavoite on selvä, se tulee hallitusohjelmasta ja EU:n 2030 Energia- ja ilmastotavoitteista. Energia- ja ilmastostrategialta odotetaan linjauksia siitä, miten nämä tavoitteet saavutetaan ja siinä hallitus voi joutua ottamaan kantaa hyvinkin kiperiin asioihin.

Uskon ja toivon, että laajapohjainen ja kaikkia sidosryhmiä osallistava strategian valmistelu antaa meille poliitikoille hyvä lähtökohdat aikanaan tehdä ne tarpeelliset valinnat ja linjaukset, joiden kantamana Suomi saavuttaa hallitusohjelman tavoitteet ja jotka osaltaan ovat tukemassa Suomen uutta nousua.

Jaan ministereiden Rehnin ja Tiilikaisen näkemyksen siitä, että Suomi voi olla kärkimaa energia- ja ilmasto-
politiikan puhtaissa ratkaisuissa, kiertotaloudessa ja biotaloudessa kokonaisuutena.